

1.1

Konsep Kekurangan, Pilihan dan Kos Lepas

1. (a) terhad
- (b) tidak terhad
- (c) Ilmu ekonomi adalah satu bidang sains sosial yang mengkaji cara manusia menguruskan sumber ekonomi yang terhad bagi memenuhi kehendak yang tidak terhad.

Aktiviti 1.1.1

1. (a) Adam Smith, Alfred Marshall, Paul Samuelson
- (b) **Ekonomi klasik**
 - mengkaji ilmu ekonomi sebagai sains kekayaan dalam memenuhi keperluan manusia dan cara-cara yang digunakan bagi mencapai kekayaan tersebut
 - membenarkan campur tangan kerajaan apabila kegagalan pasaran berlaku supaya kebajikan sosial dapat dijamin
 - berlandaskan teori tangan ghaib (*invisible hand theory*) yang menyatakan bahawa kepentingan sendiri, persaingan dan motif keuntungan mempengaruhi pilihan ekonomi dan seterusnya secara tidak langsung memberi manfaat kepada masyarakat secara keseluruhan

Ekonomi neoklasik

- memberi penekanan kepada kebajikan manusia
 - mempunyai kekayaan material dianggap sebagai sumber kepada kebajikan manusia atau merupakan alat untuk mencapai matlamat dan bukannya kekayaan itu sendiri sebagai matlamatnya
 - menyokong campur tangan kerajaan yang minimum dalam ekonomi
 - mengkaji bagaimana penawaran dan permintaan berinteraksi untuk menentukan harga dan kuantiti dalam semua pasaran secara serentak (terima jawapan lain yang munasabah)
- (c) "Sains" merujuk kepada pendekatan saintifik yang melibatkan penggunaan data empirikal, model matematik, dan kerangka teori untuk menganalisis fenomena ekonomi, membuat ramalan, dan menguji hipotesis.
- "Sosial" pula merujuk kepada tingkah laku manusia, interaksi, dan sistem kemasyarakatan.
- (Terima jawapan lain yang munasabah)

2. (a) (i) keinginan manusia
- (b) (i) sumber ekonomi
- (ii) kehendak manusia
- (c) (i) membuat keputusan
- (ii) kehendak
- (iii) pengorbanan

3.	Pernyataan	Faktor pengeluaran
(i)	Sanggup menanggung risiko	Usahawan
(ii)	Menyumbangkan tenaga mental dan fizikal	Buruh
(iii)	Individu yang kreatif dan inovatif	Usahawan
(iv)	Anugerah daripada alam semula jadi	Tanah
(v)	Berbentuk wang atau alatan	Modal
(vi)	Menggabung dan menyelaraskan faktor pengeluaran	Usahawan
(vii)	Terdiri daripada sumber yang boleh diperbaharui dan sumber tidak boleh diperbaharui	Tanah
(viii)	Digunakan untuk mengeluarkan barang dan perkhidmatan	Modal

Aktiviti 1.1.3

2. Tanah

Premis kedai piza

Modal

Komputer, ketuhar, karung "hot pouch", motosikal, perbelanjaan untuk membeli bahan mentah

Buruh

Tukang masak, penghantar piza

Usahawan

Pemilik kedai piza

4. (a) kos lepas
- (b) (i) faedah
- (ii) kedua terbaik

5. Unit ekonomi	Isi rumah	Firma	Kerajaan
Maksud	Seorang atau sekumpulan individu yang tinggal dalam sebuah rumah	Unit ekonomi yang merancang penggunaan faktor pengeluaran untuk menghasilkan barang dan perkhidmatan	Unit ekonomi yang mempunyai kuasa untuk membuat dan menguatkuasakan undang-undang untuk menjaga kestabilan ekonomi
Kekurangan	Kekurangan pendapatan wang	Kekurangan faktor pengeluaran	Kekurangan hasil negara
Matlamat pilihan	Bermatlamatkan kepuasan maksimum	Bermatlamatkan keuntungan maksimum	Bermatlamatkan kebajikan rakyat yang maksimum
Kos lepas	Kepuasan yang mungkin daripada barang kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan	Keuntungan yang mungkin daripada keluaran kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan	Kebajikan yang mungkin diperoleh daripada projek pembangunan kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan

6. (a) Puan Dalila menghadapi kekurangan pendapatan. Hanya memiliki sebanyak RM1 200 sahaja.
- (b) Puan Dalila akan memilih barang yang dapat memberikan kepuasan yang maksimum. Puan Dalila memilih televisyen kerana memberikan kepuasan yang maksimum kerana televisyen lama sudah rosak hampir selama enam bulan, lagipun televisyen boleh digunakan oleh semua orang ahli keluarga.
- (c) Kepuasan daripada barang kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan iaitu komputer riba.

Aktiviti 1.1.6B

Saya memilih untuk mengambil alih syarikat pesaing yang terdekat dengan kos RM3.3 juta kerana:

- Kos lebih rendah
- Dapat mengurangkan pesaing dalam pasaran
- Semua faktor pengeluaran yang dimiliki oleh syarikat pesaing boleh diambil alih secara terus, mengurangkan kos untuk membeli mesin dan jentera baharu, tidak perlu mengupah dan melatih pekerja baharu. Kos pengeluaran dapat dikurangkan.

(Terima jawapan lain yang munasabah)

7. (a) Syarikat Alatan Sukan Aman menghadapi masalah kekurangan faktor pengeluaran, iaitu modal.
- (b) Syarikat tersebut membuat pilihan berdasarkan projek pelaburan yang memaksimumkan keuntungan.
- (c) Jika syarikat tersebut membuat pilihan untuk membuka cawangan baharu, kos lepas ialah projek pelaburan kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan, iaitu membeli mesin alatan sukan yang canggih.

8. Kos lepas = $80 - 20$
= 60 botol sos tiram

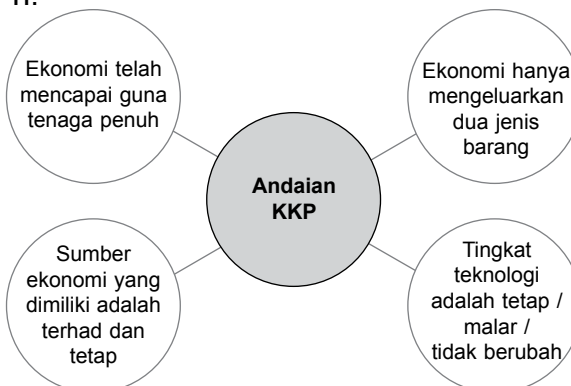
9. (a) Kos lepas = $5\,000 - 2\,600$
= 2 400 unit kasut sukan

- (b) – Syarikat Diwali menghadapi kekurangan faktor pengeluaran / sumber ekonomi.
– Sumber ekonomi / faktor pengeluaran yang dimiliki hanya cukup untuk mengeluarkan kasut dengan kaedah P atau kaedah Q.

- Jika syarikat memilih untuk menggunakan kaedah Q, syarikat perlu melepaskan 2 400 kasut sukan.
- Merupakan keluaran / output kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan.

10. Keluk Kemungkinan Pengeluaran (KKP) ialah keluk yang menunjukkan had maksimum tingkat pengeluaran yang dapat dicapai oleh sebuah ekonomi dengan menggunakan faktor pengeluaran yang ada dan tingkat teknologi tertentu.

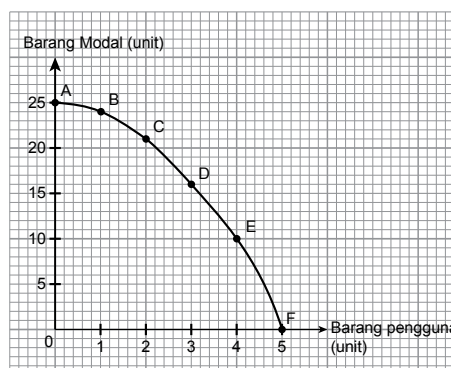
11.

Terima jawapan lain yang munasabah

Aktiviti 1.1.7

(a)

- (b) (i) Pengeluar dapat mengeluarkan 2 unit barang pengguna dan 10 unit barang modal. Tetapi pengeluar tidak cekap dalam proses pengeluaran. Kombinasi pengeluaran ini terletak di dalam Keluk Kemungkinan Pengeluaran. Faktor pengeluaran tidak digunakan sepenuhnya dan masalah pembaziran serta pengangguran berlaku. Pengeluar boleh menambah pengeluaran barang modal tanpa mengurangkan pengeluaran barang pengguna.
- (ii) Pengeluar tidak dapat mengeluarkan 4 unit barang pengguna dan 15 unit barang modal pada masa yang sama kerana pengeluar tidak mempunyai faktor pengeluaran yang mencukupi. Kombinasi tersebut hanya tercapai apabila pengeluar menambahkan faktor pengeluaran, meningkatkan tingkat teknologi pengeluaran atau meningkatkan kecekapan/ produktiviti buruh.
- (c) (i) Kos lepas mengeluarkan 3 unit barang pengguna
- $$= \frac{\text{Perubahan barang modal}}{\text{Perubahan barang pengguna}}$$
- $$= \frac{16 - 25}{3 - 2}$$
- $$= -9 \text{ unit barang modal}$$
- (ii) Kos lepas mengeluarkan 10 unit barang modal
- $$= \frac{\text{Perubahan barang pengguna}}{\text{Perubahan barang modal}}$$
- $$= \frac{4 - 5}{10 - 0}$$
- $$= -1 \text{ unit barang pengguna}$$

12. Kombinasi T

- Memilih untuk mengeluarkan baju blaus sahaja
- Merupakan keperluan bagi isi rumah terutama wanita
- Digunakan sebagai pakaian harian untuk riadah / ke tempat kerja
- Pakaian lebih *casual* untuk wanita berbanding baju kurung / baju kebaya
- Sentiasa mempunyai permintaan dalam pasaran
- Tidak perlu menyimpan stok yang lama / menyediakan ruang menyimpan yang besar
- Dapat membeli bahan mentah dalam kuantiti yang besar
- Dapat menikmati ekonomi bidangan
- Setiap unit barang dapat dijual dengan harga yang rendah / mampu milik semua pengguna
- Mampu menarik wanita Melayu, Cina, India dan bumiputera Sabah dan Sarawak

Kombinasi X

- Memilih mengeluarkan langsir sahaja
- Sangat menjadi tumpuan pada musim perayaan seperti Hari Raya Aidilfitri
- Harga tidak mempengaruhi permintaan pengguna kerana cita rasa mengatasi segalanya
- Pasaran mampu dilakukan melalui media sosial seperti Facebook / Instagram / Tik Tok
- Dapat memasarkan ke seluruh negara tanpa membuka premis disetiap negeri / daerah

- Dapat menjimatkan kos pengeluaran seperti penggunaan tenaga kerja di bahagian pemasaran / promosi
- Kadar keuntungan perniagaan menjadi lebih besar kerana harga di pasaran tidak perlu diturunkan selaras dengan matlamat firma memaksimumkan keuntungan dan meminimumkan kos

Kombinasi V

- Mengeluarkan 170 unit baju melayu dan 20 unit baju kurung
- Kedua-dua barang merupakan barang keperluan

13. Faedah projek pembinaan Transit Aliran Ringan 3 (LRT3):

- Membekalkan perkhidmatan pengangkutan kepada 2 juta penduduk
- Menampung 18 630 penumpang bagi setiap jam
- Menambah baik jaringan pengangkutan awam di Lembah Klang
- Menghubungkan laluan MRT Kajang Line dan Glenmarie dengan LRT3
- Menjimatkan masa perjalanan dan kos pengangkutan
- Mengurangkan masalah kesesakan lalu lintas
- Menambahkan peluang pekerjaan dan pendapatan masyarakat
- Meningkatkan kuasa beli dan taraf hidup masyarakat

Kos projek pembinaan Transit Aliran Ringan 3 (LRT3):

- Kos pembinaan lima stesen adalah sebanyak RM4.7 bilion
- Menanggung kos operasi harian dan kos penyelenggaraan
- Gangguan sementara kepada penduduk sekitar seperti bunyi bising, habuk, dan kesesakan lalu lintas di sekitar kawasan pembinaan
- Mengakibatkan pencemaran alam sekitar
- Menyebabkan kemusnahan hutan
- Projek sosial ekonomi lain terpaksa dilepaskan (Terima jawapan lain yang munasabah)

14. Saya menyokong pelaksanaan kempen ini kerana:

- Beg plastik konvensional mencemarkan alam sekitar.
- Plastik tidak terurai secara semula jadi.
- Ini menggalakkan jangkitan penyakit seperti demam denggi.
- Meningkatkan kos pelupusan.
- Pembakaran plastik mencemarkan udara.
- Pelupusan plastik menjejaskan ekosistem.
- Meningkatkan kos perubatan.
- Menjejaskan produktiviti.
- Meningkatkan kos perniagaan.
- Mewujudkan perubahan sikap manusia kepada kaedah kitar semula.

(Terima jawapan lain yang munasabah)

1.2 Sistem Ekonomi dan Penyelesaian Masalah Asas Ekonomi

15. (i) Apa yang hendak dikeluarkan
(ii) Berapa yang hendak dikeluarkan
(iii) Bagaimana hendak dikeluarkan
(iv) Untuk siapa dikeluarkan

Aktiviti 1.2.1

1. (a) Bagaimana hendak dikeluarkan
(b) Berapa yang hendak dikeluarkan
(c) Untuk siapa dikeluarkan
(d) Apa yang hendak dikeluarkan

16. Apa yang hendak dikeluarkan

- Masalah ini berkaitan menentukan jenis barang yang hendak dikeluarkan. Ia diselesaikan melalui permintaan masyarakat. Dalam situasi ini, syarikat mengeluarkan fail kertas.

Berapa yang hendak dikeluarkan

- Masalah ini berkaitan menentukan kuantiti barang yang hendak dikeluarkan. Ia diselesaikan melalui permintaan masyarakat. Dalam situasi ini, syarikat mengeluarkan 300 000 keping fail kertas.

Bagaimana hendak dikeluarkan

- Masalah ini berkaitan menentukan kaedah pengeluaran barang. Ia diselesaikan melalui memilih sama ada kaedah berintensifkan modal atau berintensifkan buruh yang paling cekap dan dapat meminimumkan kos. Syarikat ini menggunakan teknologi pengeluaran Taiwan yang dapat menjimatkan kos buruh sehingga 40%.

Untuk siapa dikeluarkan

- Masalah ini berkaitan menentukan pengagihan barang kepada kumpulan pengguna yang menjadi sasaran. Dalam situasi ini, syarikat menyasarkan pelajar sekolah dan juga pelajar kolej.

17. (a) Merupakan sistem ekonomi perancangan pusat. Ia merupakan satu sistem ekonomi yang kerajaan atau badan perancangan pusat berkuasa penuh dalam membuat segala keputusan ekonomi.
- (b) Merupakan sistem ekonomi pasaran bebas. Ia merupakan satu sistem ekonomi yang individu dan pihak swasta bebas membuat segala keputusan ekonomi tanpa campur tangan kerajaan.
- (c) Merupakan sistem ekonomi campuran. Satu sistem ekonomi yang menggabungkan pelbagai ciri kebaikan dalam sistem ekonomi pasaran bebas dan sistem ekonomi perancangan pusat.

18. Kelebihan sistem ekonomi Hong Kong:

- (a), (c), (e), (f), (g), (i)

19. (a) Dimiliki secara mutlak oleh kerajaan
- (b) Dimiliki oleh individu, swasta dan kerajaan
- (c) Pengguna dan pihak pengeluar berhak membuat keputusan ekonomi
- (d) Segala keputusan ekonomi dibuat oleh kerajaan melalui badan perancangan pusat
- (e) Pengguna dan pengeluar bebas membuat pilihan
- (f) Pengguna dan pengeluar bebas membuat pilihan dengan kawalan kerajaan
- (g) Korea Utara

Aktiviti 1.2.2

- (a) • Segala keputusan ekonomi dibuat oleh kerajaan
- Semua faktor pengeluaran dimiliki dan dikawal oleh kerajaan
- Rakyat tidak mempunyai kebebasan menentukan barang dan perkhidmatan yang hendak dibeli, firma tidak boleh menentukan barang dan perkhidmatan yang hendak dikeluarkan
- (Terima jawapan lain yang munasabah)
- (b) • Individu dan firma bebas membuat keputusan ekonomi untuk memaksimumkan kepuasan dan keuntungan masing-masing
- Individu dan firma bebas memiliki faktor pengeluaran

- Individu bebas membeli barang mengikut corak agihan pendapatan dan memaksimumkan kepuasan. Firma bebas menentukan barang dan perkhidmatan yang hendak dihasilkan untuk memaksimumkan keuntungan.

(Terima jawapan lain yang munasabah)

- (c) China telah mengubah sistem ekonomi dari sistem ekonomi perancangan pusat ke sistem ekonomi campuran. Ekonomi negara dibuka kepada negara asing. Pelaburan langsung asing mengalir ke negara China dan sektor perindustrian berkembang pesat. Tetapi kerajaan masih mengambil peranan penting dalam aktiviti ekonomi.
- (d) Saya bersetuju. Pembaharuan yang dijalankan oleh negara China telah meningkatkan pertumbuhan ekonomi negara. Firma bebas melakukan projek pelaburan bagi meningkatkan keuntungan. Isi rumah mempunyai lebih banyak pilihan bagi memaksimumkan kepuasan. Peluang pekerjaan bertambah menyebabkan kadar guna tenaga meningkat dan kadar pengangguran menurun. Pendapatan negara meningkat membolehkan hasil cukai kerajaan bertambah. Hasil kerajaan dapat digunakan bagi menyediakan barang awam bagi memaksimumkan kebajikan masyarakat. Secara keseluruhannya, taraf hidup rakyat meningkat.

20. (a) Negara M: Sistem ekonomi campuran
Negara W: Sistem ekonomi pasaran bebas

Masalah asas ekonomi	Negara M	Negara W
Apa yang hendak dikeluarkan	Diselesaikan melalui mekanisme pasaran dan kuasa kerajaan. Pihak pengeluar mengeluarkan barang mengikut permintaan masyarakat dan kerajaan menyediakan barang awam.	Diselesaikan melalui kuasa permintaan dan kuasa penawaran (mekanisme pasaran) di pasaran.
Bagaimana hendak dikeluarkan	Pengeluar akan memilih kaedah pengeluaran paling cekap yang dapat memaksimumkan keuntungan. Kerajaan akan memilih kaedah pengeluaran paling cekap yang dapat memaksimumkan kebajikan masyarakat.	Pengeluar akan memilih kaedah pengeluaran paling cekap yang dapat memaksimumkan keuntungan.

21. (a) Negara X: Sistem ekonomi perancangan pusat
Negara Y: Sistem ekonomi pasaran bebas

Aspek	Negara X	Negara Y
Penentuan jenis barang yang hendak dikeluarkan	Ditentukan oleh kerajaan dan barang yang membawa faedah sosial yang tinggi diberi keutamaan	Ditentukan oleh pengguna dan pengeluaran barang berdasarkan cita rasa dan keperluan pengguna
Penentuan harga	Ditentukan oleh kerajaan	Ditentukan oleh kuasa permintaan dan kuasa penawaran
Penentuan kadar upah	Ditentukan oleh kerajaan kerana ketiadaan kesatuan sekerja	Kadar upah yang diterima oleh pekerja bergantung kepada rundingan antara majikan dan kesatuan sekerja

22. (a) Sebagai sebahagian daripada keseluruhan sistem hidup Islam di mana keputusan ekonomi berlandaskan al-Quran dan Hadis.
- (b) Wujud persaingan yang adil dan saksama antara individu dalam membuat keputusan ekonomi demi kebajikan dan kesejahteraan di dunia dan akhirat.
- (c) Keseimbangan antara kepentingan individu dan masyarakat di mana prinsip kesederhanaan amat diutamakan.

23. (a) (i) Sistem ekonomi campuran
(ii) Singapura/ Thailand/ Indonesia/ Jepun
- (b) Ciri-ciri (dari segi peranan kerajaan):
- Kerajaan milik faktor pengeluaran tertentu.
 - Kerajaan mengeluarkan barang awam yang tidak mampu dikeluarkan oleh pihak swasta.
 - Kerajaan mengawal kebebasan individu dan pihak swasta melalui undang-undang dan peraturan.
 - Kerajaan memilih teknik pengeluaran yang memaksimumkan kebajikan masyarakat.
- (c) Jenis campur tangan kerajaan:
- Membekalkan barang awam
 - Mengurangkan kesan eksternaliti
 - Mengawal harga barang dan perkhidmatan
 - Melaksanakan program ekonomi awam

PRAKTIS SPM

1

KERTAS 1

1. C	2. D	3. C	4. D	5. D
6. C	7. C	8. A	9. B	10. B
11. C	12. A	13. A	14. D	15. C
16. D	17. A	18. D	19. D	20. A
21. A	22. D	23. C	24. B	25. C

KERTAS 2

Bahagian A

No soalan	Huraian	Permarkahan
1. (a)	H1 tanah H2 wujud secara semula jadi H3 penawarannya terhad H4 ganjaran adalah sewa H5 tidak mempunyai mobiliti tempat H6 contoh: lautan, hutan, air	1 1 1 1 1 1 [Maks 4m]
(b)	H1 menyediakan barang keperluan H2 isi rumah / pengguna meneruskan kehidupan H3 meningkatkan imej negara H4 meningkatkan taraf hidup masyarakat H5 tanggungjawab sosial kerajaan / peranan kerajaan sebagai pengeluar H6 kerajaan memastikan lebih ramai rakyat / pengguna mampu memiliki rumah sendiri H7 mengurangkan rumah setinggan	1 1 1 1 1 1 1 [Maks 6m]

No soalan	Huraian		Permarkahan
	(c)	F1 Kekurangan	1
		H1 isi rumah /Raju menghadapi masalah kekurangan pendapatan	1
		F2 Pilihan	1
		H2a isi rumah / Raju pilih almari / peti ais	1
		H2b membeli almari RM1 550 / membeli peti ais RM1 800	1
		H2c kepuasan yang maksimum	1
		F3 Kos lepas	1
		H3a jika membeli almari kos lepas ialah peti ais/ jika membeli peti ais kos lepas ialah almari	1
	H3b barang kedua terbaik yang terpaksa dilepaskan	1	
			[Maks 6m]
	(d)	H1 matlamat utama adalah mencapai al-falah/ mencapai kesejahteraan kehidupan	1
		H2 segala aktiviti berlandaskan syariat Islam	1
		H3 keputusan ekonomi mengikut mengikut hukum Islam, iaitu Al-Quran dan Hadis	1
		H4 barang yang tidak halal tidak dapat dikeluarkan	1
H5 wujud persaingan secara adil		1	
H6 keseimbangan antara kepentingan individu dan masyarakat		1	
H7 individu yang cukup syarat dikehendaki membayar zakat/ merapatkan jurang pendapatan antara orang kaya dengan orang miskin		1	
		[Maks 4m]	
2.	(a)	H1 Berlaku di sepanjang keluk kemungkinan pengeluaran	1
		H1a menunjukkan kecekapan ekonomi	1
		H1b mencapai guna tenaga penuh	1
		H1c kombinasi yang mampu dikeluarkan	1
		H2 Wujud kos lepas	1
		H2a untuk menambahkan 10 ribu unit barang Y	1
		H2b perlu melepaskan 20 ribu unit barang X	1
	(b)	F1 Berapa yang hendak dikeluarkan	1
		H1a berkaitan dengan kuantiti sambal	1
		H1b berdasarkan mekanisme pasaran	1
		F2 Bagaimana hendak dikeluarkan	1
		H2a berkaitan dengan kaedah pengeluaran	1
		H2b berdasarkan kaedah yang paling cekap	1
	(c)	H1 Isi rumah:	1
		H2 bebas membuat pilihan	1
		H3 memaksimumkan kepuasan	1
		H4 lebih bermotivasi untuk bekerja	1
		H5 kuasa beli meningkat	1
		H6 meningkatkan pendapatan	1
		H7 taraf hidup meningkat	1
			[Maks 5m]
	(d)	(i)	H1 penentuan jenis barang yang hendak dikeluarkan
H2 bergantung pada permintaan pengguna			1
H3 individu dan pihak swasta bebas membuat pilihan			1
		[Maks 2m]	
(ii)		H1 penentuan teknik pengeluaran untuk digunakan dalam proses pengeluaran	1
		H2 menggunakan kaedah intensif modal	1
		H3 lebih banyak menggunakan mesin	1
		H4 bergantung pada harga relatif faktor	1
		H5 memaksimumkan keuntungan	1
		H6 meminimumkan kos	1
		[Maks 3m]	

